

Звіт
за результатами онлайн-опитування
здобувачів освіти та
науково-педагогічних працівників
щодо викликів в організації освітнього процесу
в умовах воєнного стану в СумДПУ імені А.С. Макаренка

Термін проведення з 27 квітня по 8 травня 2026 р., відповідно до календаря моніторингових заходів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2025-2026 н.р.

Цільова аудиторія: здобувачі першого, другого рівня вищої освіти, науково-педагогічні працівники.

Мета анкетування: допомога в об'єктивній оцінці ситуації, яка склалася в освітньому процесі під час повномасштабного вторгнення, а також для кращого розуміння ключових викликів, які постали перед студентами й викладачами, виокремлення сильних і слабких сторін, що сприятимуть покращенню організації освітнього процесу в Університеті.

Форма проведення: анонімне анкетування з використанням Google-форм. Кожна анкета містила 12 запитань закритої форми та 2 питання відкритої форми як для здобувачів, так і для науково-педагогічних працівників. Зміст анкет затверджено наказом №426 СумДПУ імені А.С. Макаренка від 23.09.2024 року.

Кількість респондентів, що взяли участь в анкетуванні – 193 особи, з них: 153 здобувача освіти (освітнього рівня Бакалавр – 109 осіб (71,2% від загальної кількості опитуваних студентів)), здобувачі освітнього рівня Магістр – 44 особи (28,8% від загальної кількості опитаних студентів)) та 40 осіб з числа науково-педагогічних працівників.

Найбільші відсотки (41,2% та 20,3%) охоплених опитуванням осіб - це здобувачі, що навчаються в Навчально-науковому інституті педагогіки і психології та природничо-географічному факультеті. Серед науково-педагогічних працівників зберігається наступний розподіл охоплення: найбільший – це викладачі Навчально-наукового інституту педагогіки і психології (32,5% від загальної кількості опитаних науково-педагогічних працівників), решта – 4 навчальних структурних підрозділів (Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин, фізико-математичний факультет, Навчально-науковий інститут культури і мистецтв та

природничо-географічний факультет – були представлені рівномірно, від 17,5% до 12,5%.

Усі наведені результати порівнюються з попереднім опитуванням, а при відсутності такого порівняння – відхилення знаходиться у межах статистичної похибки (7-10%).

Результати опитування показали, що переважна більшість здобувачів освіти здійснює навчання, перебуваючи в межах міста Суми – 59,5%, а 24,8% – у межах Сумської області. При цьому значна частина викладачів (72,5%) також здійснюють свої професійні обов'язки вдома чи в університеті - при цьому цей показник зменшився на 10% порівняно з початком навчального року. За межами області зараз перебуває 8,5% опитаних здобувачів, а от для науково-педагогічних працівників цей показник збільшився на 12,7% і становить 9,8%. За кордоном на час проведення анкетування перебувають відповідно 7,2% та 2,5% опитаних здобувачів та викладачів. Отже, за період з вересня 2025 по травень 2026 р. в основному як і здобувачі вищої освіти, так і науково-педагогічні працівники перебувають у межах міста Суми.

Серед основних, найбільш значущих викликів, що постали перед здобувачами та науково-педагогічними працівниками за період з листопада 2025 року по травень 2026 р. можна виокремити наступні, подані в Таблиці 1 (рейтингово за спаданням відсотків):

Таблиця 1.

Здобувачі освіти	Науково-педагогічні працівники
– відсутність світла (86,3%);	– відсутність світла (87,5%);
– відсутність інтернету (86,3%);	– тривалі та часті повітряні тривоги (67,5%);
– тривалі та часті повітряні тривоги (55,6%);	– відсутність інтернету (62,5%);
– емоційне вигорання (35,9%);	– емоційне вигорання (52,5%);
– нестабільний психоемоційний стан (34,6%).	– відсутність безпечних умов під час проведення онлайн занять (47,5%) - вперше з'явилося.

Для обох груп опитаних перші чотири позиції повністю збігаються (відсутність світла, відсутність інтернету, тривалі та часті повітряні тривоги, емоційне вигорання), крім зазначеного у Таблиці 1, для здобувачів важливими залишається відсутність безпечних умов під час проведення онлайн занять

(22,9%), для викладачів – нестабільний психоемоційний стан (40%) та труднощі планування дня з урахуванням розкладу занять та безпекових ситуацій (37,5%), а також відсутність потрібної техніки вдома для проведення онлайн занять (15%). Крім того, невелика чистка здобувачів вказала на нерегулярність комунікації з викладачем (7,2%), відсутність потрібної техніки вдома (7,2%) і нестачу знань щодо стабілізації психоемоційного стану (5,9%). Незначна частка викладачів вказала на обмаль знань щодо дій у разі небезпеки (5%) та стабілізації психічного стану (2,5%).

Зважаючи на існуючі проблеми, а також досвід дистанційної форми навчання за період з листопад 2025 по травень 2026 р. переважна більшість здобувачів та науково-педагогічних працівників віддають перевагу поєднанню синхронної та асинхронної форм навчання при проведенні занять (відповідно на це вказало 55,6% здобувачів та 50% викладачів), лише синхронній формі – відповідно 22,8% здобувачів та 45% викладачів. До того ж збільшився відсоток порівняно з попередніми опитуваннями тих студентів, хто мав певні труднощі у взаємодії з викладачем (20,3% порівняно з 6,4%), та ці труднощі переважно пов'язані з лише асинхронним проведенням занять, складністю комунікації, зокрема відсутність пояснень до виконання робіт (відповідно по 9,2%) та негнучкими термінами виконання робіт (7,8%), відсутністю комунікації, зокрема зворотнього зв'язку (7,2%). Слід зазначити, що при цьому 79,7% опитаних здобувачів зазначили, що ніяких труднощів у спілкуванні з викладачами не виникало, крім того викладачі були поблажливими у разі невиконання у визначений терміни завдань через непоборні об'єктивні обставини (на що вказало 75,2% опитаних студентів). Також майже всі опитані науково-педагогічні працівники (97,5%) зазначили про готовність з розумінням ставитися до студентів у разі невиконання ними завдань у визначені терміни через об'єктивні обставини.

Серед дисциплін, під час вивчення яких все ж виникали у спілкуванні з викладачами, студенти зазначили наступні поодинокі випадки:

Навчально-науковий інститут фізичної культури:

– СМ образотворчої діяльності (ОР Бакалавр);

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології:

– Філософія (ОР Бакалавр);

– Методика навчання природничої освітньої галузі (ОР Бакалавр);

– Основи інтегрованого навчання в початковій школі (ОР Бакалавр);

– Математика (ОР Бакалавр);

Фізико-математичний факультет:

– Психологія (ОР Бакалавр);

– Історія (ОР Бакалавр).

Варто зазначити, що у більшості викладачів (67,5%) інколи виникали труднощі при підготовці до занять в сучасних умовах, зокрема через:

- відсутність світла (67,5%);
- поганий інтернет (67,5%);
- відсутністю частини / всієї групи на заняттях (42,5%);
- тривалі повітряні тривоги (40%);
- недотримання студентами термінів виконання робіт (37,5%);
- нестабільною роботою сайту університету (27,5%);
- недоступністю Moodle у вечірній час (25%).

Але в 15% опитаних викладачів труднощів взагалі не виникало.

Отже, труднощі у здобувачів освіти в сучасних умовах навчання в основному пов'язані з комунікацією з викладачами, а труднощі педагогічних працівників – з технічними умовами проведення занять.

Переважаюча кількість викладачів (70%) зазначили, що постійно здійснюють психолого-емоційну підтримку студентів, які відвідують заняття. Однак під час занять цю підтримку відчувають лише 68,6% опитаних здобувачів.

Для покращення психоемоційного стану здобувачів та науково-педагогічних працівників психологічною службою Університету постійно проводяться різноманітні заходи. Однак ці заняття відвідує менше половини опитуваних здобувачів (на це вказало усього 43,8%), при цьому 46,4% опитаних студентів ніколи не брали участі в таких заходах. Щодо викладачів, то 40% з них були учасниками таких заходів, а половина опитаних (50%) не долучалася до них.

На момент проходження опитування організацію освітнього процесу в університеті майже половина здобувачів оцінила на «відмінно» (47,7%), а на «добре» - 41,2%. Один студент оцінив організацію освітнього процесу на «незадовільно». У викладачів розподіл оцінок інший: переважна більшість надала оцінку «добре» (60%), лише четверта частина оцінила на «відмінно» (25%- цей показник зменшився на 16% порівняно з початком навчального року).

Здобувачі під час опитування зазначили, що потребують допомоги стосовно:

Навчально-науковий інститут фізичної культури:

- організаційна допомога, зокрема своєчасне інформування про зміни та консультацій з навчальних дисциплін (ОР Магістр);

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології:

- організація практичної консультативної допомоги для студентів, щоб вони могли зрозуміти практичні принципи консультування (ОР Бакалавр);
- більше лояльності від викладачів (ОР Бакалавр);

Природничо-географічний факультет:

- детальне пояснення вимог до виконання робіт (ОР Магістр);
- конкретизація вимог до ведення документації, організації навчальної діяльності (ОР Магістр);

Фізико-математичний факультет:

- організаційна допомога, зокрема щодо попереднього уточнення дат, подій (ОР Бакалавр).

У викладачів прохання щодо допомоги стосовно таких питань:

- безперебійна робота сайту університету та платформи Moodle;
- забезпечення стабільної роботи репозиторію університетської бібліотеки, що дозволило б студентам працювати з працями викладачів;
- підвищити оплату праці;
- надання безоплатного доступу до сучасних цифрових освітніх ресурсів;
- створення можливостей для професійного розвитку й психологічної підтримки в умовах воєнного стану;
- встановлення додаткових генераторів або систем збереження енергії для роботи під час відключень світла;
- забезпечення університетом корпоративного доступу до платних цифрових сервісів для дистанційного навчання (зокрема Canva, Prezi, Miro та ШІ-інструментів) тощо;
- проведення просвітницької роботи використання Padlet, функціоналу Moodle.

Серед побажань та пропозицій щодо удосконалення організації освітнього процесу в період воєнного стану здобувачі зазначили наступні:

Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин:

- цілодобова робота Moodle (ОР Бакалавр);

Навчально-науковий інститут фізичної культури:

- забезпечити більш зручне та своєчасне інформування студентів про зміни в навчальному процесі, стабільний доступ до онлайн-матеріалів та можливість гнучкого виконання завдань у складних умовах (ОР Магістр);

- збільшення годин синхронної роботи (ОР Бакалавр);

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології:

- проведення заходів з психологічної підтримки (ОР Бакалавр);
- покращити інформування про зміни в навчанні та більше враховувати індивідуальні можливості студентів у складних умовах (ОР Бакалавр);
- посилити контроль за викладачами, які не проводять пари, не надсилають матеріал для самостійного опрацювання (якись лекції, презентації, відео) (ОР Бакалавр);

– цілодобова робота Moodle (ОР Бакалавр);

Природничо-географічний факультет:

– частіше виходити на очне навчання (в період лабораторних як мінімум), бо в дома не завжди є потрібне обладнання для їх проведення (ОР Бакалавр);

– покращити зв'язок викладача зі студентам на початку вивчення дисципліни (на початку півріччя), бо іноді студентам важко на початку й є багато запитань (можливо короткий запис в Мудлі з найчастішими запитаннями і відповідями на них) (ОР Магістр).

Викладачі висловили наступні побажання та пропозиції щодо організації навчального процесу:

– забезпечити доступ до репозиторію університету;

– забезпечити тепло в університетській "кімнаті незламності" в холодні періоди;

– послабити вимоги щодо звітності за проведені різні види робіт, окрім навчальної;

– підвищення оплати праці викладачам;

– розширювати інституційну підтримку психоемоційного благополуччя учасників освітнього процесу;

– активніше залучати гостей лекторів з іноземних університетів-партнерів для проведення онлайн-модулів;

– забезпечення університетом корпоративного доступу до платних цифрових сервісів для дистанційного навчання (зокрема Canva, Prezi, Miro та ШІ-інструментів), що є необхідними для створення якісного навчального контенту та ефективної взаємодії зі студентами;

– при розширенні можливостей Moodle проводити відповідну просвітницьку роботу.

Після проведеного аналізу відповідей фахівців ЦЗЯВО рекомендують наступне:

1) адміністрації університету та директорам/деканам навчально-наукових інститутів/факультетів ознайомити з результатами анкетування щодо викликів в організації освітнього процесу в умовах воєнного стану в СумДПУ імені А.С.Макаренка якомога ширше коло внутрішніх стейкхолдерів з метою не тільки інформування про такий вид опитування, але врахування його результатів при організації освітнього процесу, взявши до уваги пропозиції, надані здобувачами та науково-педагогічними працівниками;

2) заступникам директорів/деканів навчально-наукових інститутів/факультетів з виховної роботи разом із студентським самоврядуванням рекламувати заходи психологічної служби щодо покращення психоемоційного

стану та залучати здобувачів та науково-педагогічних працівників до участі в них;

3) психологічній службі при відповідних запитах організувати надання індивідуальної психологічної допомоги здобувачам та викладачам щодо покращення психоемоційного стану;

4) науково-педагогічним працівникам гнучко підходити при встановленні термінів виконання робіт здобувачами під час планових відключень світла і тривалих повітряних тривогах; покращити комунікацію зі студентами; під час організації освітнього процесу врахувати пропозиції, надані здобувачами.

Начальник ЦЗЯВО



Оксана Одінцова

Методист ЦЗЯВО



Олена Мичкіна